

fullt begripligt, och det ska visa sig att den inte bara har en skarp hjärna utan också en djupgående telepatisk förmåga och kraft. Så småningom visar det sig att även Anya själv är synsk, en av »de seende« som inte bara kan se in i andras tankevärld utan också kan påverka den med sin »telepatiska kraft« – och i den förmågan samarbeta med vrenen.

Anya, skolflickan, är inte rädd för det främmande djuret och sköter om det. Vrenen Korvin avlägger »ägared« till henne och blir hennes lydige tjänare när hon dras in i spännande äventyr och i krig, på jorden och utanför den. Och det är dags att överlämna dem åt läsaren och inte avslöja mer av handlingen.

Lättflytande prosa

Lotta Olivecrona skriver en lättläst prosa och skildrar de storsvenska skogarna med samma inlevelse som den med vilken hon i fantasin rör sig i rymdskepp från främmande galaxer och de från forna storhetstider »Glömda rummen«. Det är flickan–kvinnan Anya som med tålmod, oräddhet och utan våld med sina till slut bägge vrenar löser de farliga situationerna och som tillsammans med en ledande kvinna från yttre rymden räddar jorden undan förintelse. Om man så vill, en hyllning till den varma kvinnligheten och dess sätt att lösa problem!

Lyckönskan till författaren

Jag lyckönskar författaren till hennes nyskapelse vrenen och till en spännande och lättläst bok, som man inte behöver vara science fiction-fan för att finna nöje i. En röntgenläkare är ju van att se in i människans inre – är det rent av en »vrensk« egenskap? Kanske kan Lotta Olivecrona se att många kommer att önska sig en fortsättning på den här boken. Det skulle inte förvåna mig om Anya och vrenerna kommer tillbaka – i så fall önskar jag dem hjärtligt välkomna åter!

På irrvägar genom tid och rum

Ulf Durling. **Vägs ände**. 359 sidor. Stockholm: Norstedts; 2005. ISBN 91-301487-0.

Recensent: Lars Erik Böttiger, professor, Saltsjö-Boo.

|| Upptakten i »Vägs ände« kunde inte vara mer dramatisk när den dyker upp

efter ett par inledande korta kapitel. Det sker under överrubriken »Vinter« och med datum den 13 januari 1995.

»I köket fumlade han ett tag bland lådorna innan han hittade den vassaste trancherkniven ... så vad återstod annat än att rycka sig loss och springa mot sängkammaren? Han hörde henne skrika så högt och gällt att ljudet kunde ha väckt de döda. – Nej, nej, tjöt hon, Rör honom inte!«

Småningom får man klart för sig att upptakten, utan att de agerande varit medvetna om det, har varit bevitnad. Och det är vittnet, den nyktra alkoholisten Leif Englund, som drar igång spelet när han långt senare försöker förstå vad det egentligen var som hände då han från en balkong såg in på ett skrikande och starkt blödande barn.

»Myller av mystifikationer«

I Djursholmshuset bor Fredrik, medelmåttig, eller knappt det, bilförsäljare, en bracka och »skitstövel«, med sin sambo Susanne. Hon upptäcker en man som spionerar runt deras hus. Hon får Fredrik att köra mannen hem och ringer samtidigt till LoA-teamet – det lokala akutteamet inom länets öppna psykiatriverksamhet – och får kontakt med Mikael och Gabriella som lovar söka upp den okände mannen, som uppgivit sig ha haft ett slags anfall.

Det blir förskolläraren Susanne och sjuksköterskan Gabriella som slår sig ihop för att försöka reda ut de invecklade händelserna och deras samband. Med bokens egna ord »med hänsyn till myllret av mystifikationer« visar det sig minst sagt komplicerat. Deras spänningar leder från Stockholm–Djursholm till Varnhem i Västergötland och upp till Järvsö i Hälsingland och slutar i och omkring en avlägset belägen, torftig men prydlig liten stuga i Endre socken öster om Visby. Under vägen får »flickorna« och läsaren både kulturhistoriska upplysningar och medicinhistoriska kunskaper.

Psykiatriska identiteten lyser igenom

För många år sedan intervjuade jag Ulf Durling om hans författarskap. Han sade då ungefär så här: »Och även om jag använt ovanligt litet medicin i mina böcker, är det svårt att freda sig mot sin medicinska identitet, den gör sig gällande antingen man vill det eller inte. En psykiaters arbete med relationsstörningar och själsliga komplikationer sätter fart på fantasin – och skrivmaskinen.« Då hade han redan 1971 slagit igenom med den mycket lyckade debutboken »Gammal ost«, ett slutna-rummet-problem som förvisso kräver medicinska kunskaper för att komma fram

till den rätta lösningen. Sedan har han medvetet och i stor utsträckning hållit undan sitt psykiatriska arbete från författarskapet. Nu, när han efter tio år som ledare för ett mobilt psykiatriteam i Stockholms norrort blivit pensionär, har situationen förändrats, och nu bjuder han i sin spänningsroman på en uppsjö av relationsstörningar, brustna äktenskap och kvinnovåld, själsliga rubbningar som mindervärdeskomplex, depression och kronisk alkoholism.

Komplicerad tvåvägsintring

Innan läsaren bokstavligen kommer till vägs ände – eller vägs Endre(!) – där allting tar slut, har man färdats på två parallella vägar, som ibland löper invid varandra och ibland korsas. På den ena – texten är här satt med kursiv – finner vi en ensam man, Carl Göran Magnusson, sjukpensionerad läkare som länge uppträder som ett anonymt »jag« – det är baksidestexten som skvallrar om identiteten – när han skriver sin monolog där han uppger att han lider av ett grandios mindervärdeskomplex. På den andra, huvudvägen, vimlar det av individer i ett komplicerat mönster av inbördes relationer, bakåt i tiden och i nådens år 2004. Redan de inledande korta kapitlen under överrubriken »Höst« sätter myror i huvudet på läsaren, men bekymra er inte om det – läs vidare, förklaringarna kommer så småningom.

Stilistiskt säker spänningsroman

»Vägs ände« är en ovanlig spänningsroman. Spännande är den förvisso, mycket spännande. Slutet, som är mycket svårt att genomskåda och definitivt inte är vad man skulle vänta sig, är troget Durlings förmåga att överraska. Säger jag mera nu går jag för långt och avslöjar för mycket! Att Ulf Durling är en god stilist behöver inte preparas, att han har breda kunskaper, inte bara om själens irrgångar, vet också alla hans gamla läsare – och de nya inser det snabbt.

Ser fram mot en ny roman

»Vägs ände« är Ulf Durlings 15:e roman. Han har antytt att det kanske är »vägs ände« för honom själv, att detta skulle vara hans sista bok. Vi får innerligt hoppas att så inte blir fallet. När han hunnit vänja sig vid och ordna sin pensionärstillvaro måste han ju märka att han har mer tid till förfogande än tidigare! Det vore för hans läsare mycket tråkigt om vi inte skulle få någon mera bok av hans hand. Vi är många som otåligt väntar på en ny spänningsroman av Ulf Durling. •